

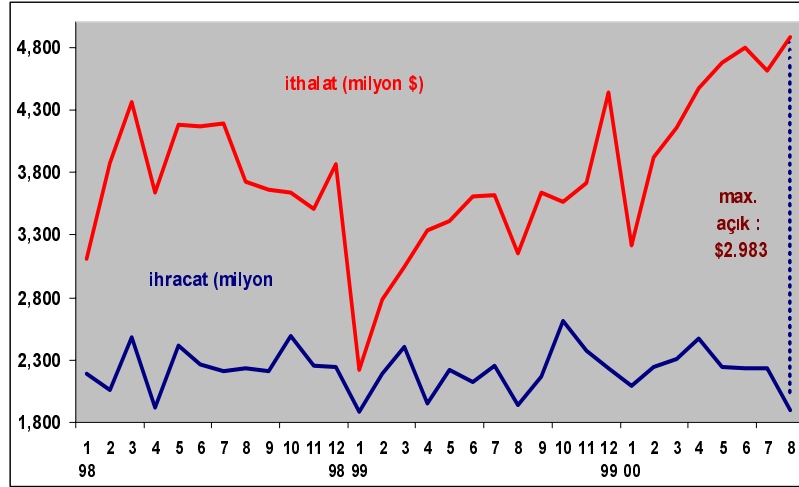
STRATEJİ

DIŞ TİCARET

14 Kasım 2000

Ocak-Ağustos döneminde, dış ticaret açığı %106 artış kaydederek \$17.024 milyona ulaştı. Ağustos ayında açığın, önceki seneye göre, %140 arttığı ve \$2.983,3 milyon ile ilk 8 ayın en yüksek seviyesine ulaştığı da farkedilmektedir. İhracatın, ilk sekiz ayda 17.718 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmesi, 28 milyar dolara revize edilen yıl sonu hedefine ulaşılmasını zorlaştırdı. Buna karşılık, ithalatın, bu dönemde, 34.741 milyon dolarlık hacim gerçekleştirmesi, 54 milyar dolarlık yıl sonu hedefini tutarabileceği sinyalini vermektedir. Bu yılın başından itibaren düşme trendine giren ihracatın, Ağustos ayında, \$1.897 milyon dolara inmesi, buna karşılık ithalatın \$4.880 milyona ulaşması, ihracatın ithalatı karşılama oranını %39'a kadar getirmiştir.

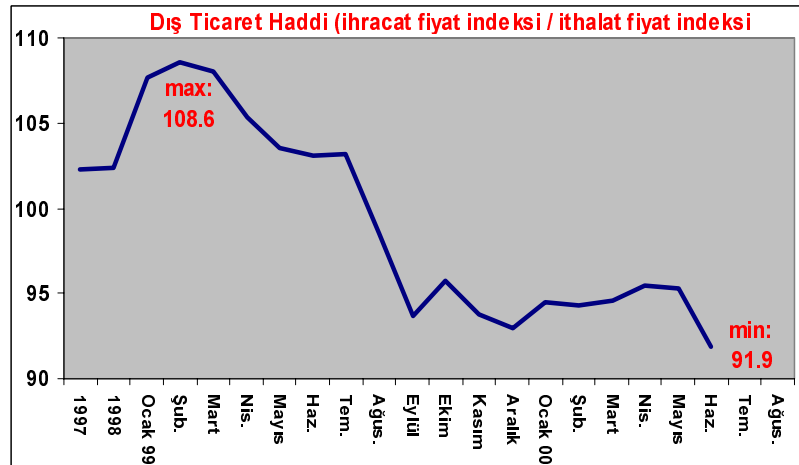

Fiyat ve miktar indeksleri... İhracat miktar indeksleri üzerine yapılan inceleme, ihracatın miktar bazında artmakta olduğunu ortaya koymaktadır. Deprem nedeni ile 1999 yılında aksayan üretim ve ekonomik durgunluk yüzünden 1999 yılında ihracat miktar indeksi sadece %3 artış gösterirken, 2000 yılında önemli bir sıçrama yapmıştır. 2000 yılının Haziran ayı sonunda, miktar indeksi 1999 yılı Haziran ayına göre %17, 2000 yılı Ocak ayına göre ise %17,7 artış göstermiştir. Miktar indeksindeki bu artışa rağmen, zayıflayan Euro'nun (ihracatın önemli bir bölümü AB ülkelerine yapılmaktadır) ve (sepet devaluasyonunun %12, TEFE artışı ise ~%18,5) ilk 6 ayda TL'nin gerisinde kalması ile, ihracatın dolar bazında tutarı son on iki ayda yalnızca %5,3 olmuştur. Son 12 ayda, miktar bazında önemli bir artış gösteren ihracatın fiyat indeksi ise %1 civarında gerileme göstermiştir.

İndeksler	İhracat		İthalat	
	Miktar	Fiyat	Miktar	Fiyat
1995	106.4	112.6	129.5	116.8
1996	116.7	107.6	167.4	109.7
1997	132.4	102.5	206.9	100.2
1998	145.2	98.4	201.8	96.1
1999	149.9	91.7	199.4	90.8
Haz. 1999	144.9	89.2	221.2	86.5
Haz. 2000	169.5	88	281.4	95.8

2000 yılı Haziran ayı sonunda ithalatta ise miktar indeksi ve fiyat indeksi sırası ile %27 ve %10,8 artış göstermiştir. İhracatta olduğu gibi ithalatta da ağırlığın AB ülkeleri olmasından dolayı, zayıflayan Euro, artan iç talep ile beraber ithalatın önemli oranda artmasına neden olmuştur.

Fiyat indekslerine bakıldığında, 1999'dan itibaren dış ticaret haddinin (ihracat/ithalat fiyat indeksi) düştüğü görülmektedir. Özellikle, petrol fiyatlarındaki yükleşin etkili olması ile dış ticaret haddi, Haziran ayı sonunda en düşük seviyesi olan 91,9'a gerilemiştir.

İHRACAT : Bu yılın Ağustos ayı ihracatı son 12 ayda %2.2 azaldı...

İhracat, Ağustos ayındaki 1.897 milyon dolarlık gerçekleşmesiyle yılbaşından itibaren %15 oranında düşüş kaydetti. Geçen sene deprem nedeniyle, Ağustos ayından itibaren ihracat çok düşük seyretmişti. Bu yıl sanayinin kendini toparladığı, açıklanan kapasite kullanım oranlarından da anlaşılmaktadır. Buna rağmen, bu yılın Ağustos ayı ihracatı son 12 ayda %2.2 oranında düşüş kaydetti. Geçen senenin rakamlarının da altına düşen ihracatta, Euro'nun dolar karşısında değer kaybetmesi ve sepet artışının enflasyonun gerisinde kalması gibi faktörler etkili olmuştur.

Yılın ilk 8 ayındaki imalat sanayi ihracatının son 12 aylık artışı %7'de kalırken, tarım ürünlerinde ihracatı %26,7 düştü. Ocak-Ağustos döneminde, imalat sanayi ihracatı içinde %29'luk paya sahip tekstil ürünleri ihracatı \$4,757 milyona ulaşarak, %2 artış gösterdi. Bu dönemde, elektrikli makinalar ve cihazlar ihracatı, %19.6 artış ile \$1.204 milyona ulaştı. Demir ve çelik ihracatı, demir ve çelikten eşya ihracatını da kapsayarak, anılan dönemde %12,6 artarak 1.561,2 milyon dolar olarak gerçekleşti. Kara taşıtları ihracatı da bu dönemde, senelik bazda %11.4 artış kaydederek, 1.022,6 milyon dolara ulaştı.

İHRACAT	Ağustos			Oc.-Ağus.		
	1999	2000	Değ.	1999	2000	Değ.
(bin dolar)						
Genel toplam	1,939,837	1,896,956	-2.2%	16,975,757	17,717,789	4.4%
Tarım ve ormancılık	107,456	67,991	-36.7%	1,438,108	1,060,789	-26.2%
Balıkçılık	2,977	1,771	-40.5%	27,458	16,273	-40.7%
Madencilik ve taşoc.	29,300	32,352	10.4%	246,634	265,095	7.5%
İmalat	1,799,080	1,793,287	-0.3%	15,253,710	16,327,034	7.0%
Diğer	1,024	1,555	51.8%	9,847	48,412	391.6%

İhracatta Ara ve Sermaye Malları...

Yılın ilk sekiz ayında, ara mal ihracatı %4,7 artış göstererek toplam ihracat içindeki payını %42'de korudu. Bu dönemde, tüketim malları ihracatı tutarı, ilk 8 ayda %3 artarak toplam içindeki payını %50'de korudu.

İHRACAT	Ağustos			Oc.-Ağus.		
	1999	2000	Değ.	1999	2000	Değ.
(bin dolar)						
Sermaye malları	139,894	89,785	-35.8%	1,149,635	1,283,671	11.7%
Ara malları	770,342	766,221	-0.5%	7,185,159	7526061	4.7%
Tüketim malları	1,029,065	1,032,789	0.4%	8,618,645	8,875,945	3.0%
Diğer	535	8,160	1425.2%	22318	32,112	43.9%

TİM'e göre ilk 10 aylık ihracat sonuçları... Bu yılın Ocak-Ekim döneminde, TİM'in kayıtlarına geçen ihracat rakamı 22.468 milyon dolar oldu ve geçen seneye göre %2 oranında artış gösterdi. Ekim'de ihracatın ulaştığı 2.369 milyon dolarlık seviye, önceki senenin eş zamanına göre, %5 azalma olduğunu ortaya koydu. TİM'in sektörlere göre açıkladığı Ekim ayı ihracat rakamlarının, tarım ürünlerinde %10.43, sanayi ürünlerinde %3.65 ve madencilik ürünlerinde %6.57 düşüş yaşadığı dikkat çekmektedir.

Ekim (bin US\$)	1999	2000	Değ. (%)
Meyve sebze mamulleri	63723	41144	-35.43
Yaş meyve ve sebze	57788	43828	-24.16
Zeytin ve zeytinyağı	7042	1446	-79.47
Kesme şeker	733	401	-45.29
İşlenmiş petrol ürünleri	143618	166648	16.04
Kimyevi madd. Ve mam.	143,618	166,648	16.04

Ülkelere göre ihracat... Bu yılın ilk 8 ayında en çok ihracat yapılan 5 ülke Almanya, ABD, İngiltere, Fransa ve İtalya'dır. Bu dönemde, Almanya'ya olan ihracatımız %18.8 artarak, \$3.332 milyona ulaşırken, A.B.D.'ye yapılan ihracat %11.5 oranında artarak \$2.031,3 milyon seviyesinde gerçekleşti. İhracatımızda 3. Sırayı, İngiltere \$1.318 milyon ile alırken, Fransa'ya \$1.098,6 milyon ve İtalya \$1.141,6 milyonluk ihracat yapıldı. Dolayısıyla, bu ülkelere yapılan ihracatın tutarı toplam ihracatın %50.3'üne denk gelmektedir.

İTHALAT : İthalattan Ağustos ayında %55.1 artış...

Ocak-Ağustos döneminde ithalat, 34.741 milyon dolara ulaşarak, önceki senenin eş zamanına göre %37.9 arttı. Ocak-Ağustos döneminde ise ithalattaki artış %10'a ulaştı. İthalatki bu artışa artan petrol fiyatları, zayıflayan Euro, ve özellikle belli sektörlerde yoğunlaşan canlı iç talep etkili oldu.

Bu faktörlere ek olarak, 1999 yılı deprem ve ekonomik durgunluk nedeni ile sağlıklı bir karşılaştırma sağlayamamaktadır. Bu nedenle, 1998 yılı ile yapılan bir karşılaştırma, ithalatın ilk 8 ayda sadece %11 artış gösterdiğini ortaya koymaktadır.

İmalat sanayi sektörü ithalatı ilk 8 ayda %34,4 artış gösterdi...

8 aylık genel toplam içinde %82,9 ağırlığı olan, imalat sanayinde %34,4 artış yaşanırken, madencilik sektörü ithalatı %63,9 büyümüştür. Toplam ithalatın dağılımına bakıldığında ağırlıklı sektörlerin tekstil, petrol ürünleri, demir-çelik, plastik ve mamülleri, elektrikli makine & cihazlar ve kara taşıtları doluğu görülmektedir.

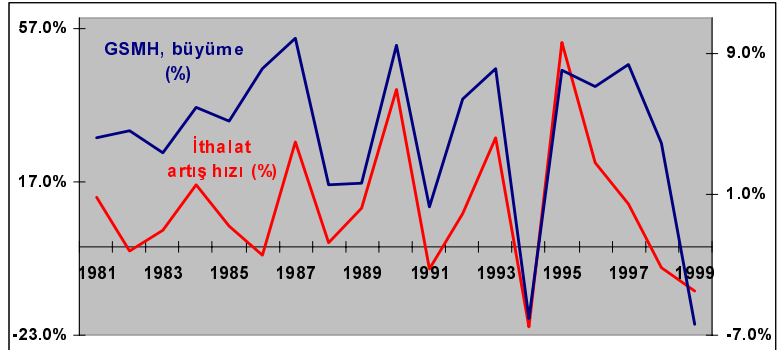
Bu yılın, Ocak-Ağustos döneminde gerçekleşen ithalat artışının %26.2'lik kısmına, yukarıda bahsi geçen ürünlerin ithalatı neden olmuştur. Petrol ürünleri (mineral yakıtlar (06/00: \$5.634,5 milyon), yağlar ve ham petrol¹) ithalatı, %72,7 artış göstermiş ve yaklaşık \$8,180 milyona ulaşarak, toplam ithalat içinde %23'lük pay elde etmiştir. Geçen senenin aynı dönemine göre, toplam petrol ithalatının çok yüksek seyretmesinin nedeni, OPEC'in üretimini sınırlaması sonucu bu yılın başından itibaren hızlı bir şekilde artmaya başlayan petrol fiyatlarıdır. Hükümetin enflasyon programı çerçevesinde, yükselen petrol fiyatlarına karşı aldığı önlemlere rağmen, zayıflayan Euro ile birlikte, sene sonu TEFE ve TÜFE'de artış hedeflerinin revize edilmesi gerekti.

İTHALAT (milyon dolar)	Ağustos			Oc.-Ağus.		
	1999	2000	Değ.	1999	2000	Değ.
Genel toplam	3,178,335	4,880,273	53.5%	25,201,547	34,740,878	37.9%
Tarım ve ormancılık	138,328	156,608	13.2%	1,159,257	1,552,095	33.9%
Balıkçılık	78.00	92.00	17.9%	997.00	1332	33.6%
Madencilik ve taşoc.	381,001	582,376	52.9%	2,573,576	4,217,950	63.9%
İmalat	2,652,266	4,129,898	55.7%	214,092,96	28,784,416	34.4%
Diğer	6,663	11,299	70%	58421	185085	2.1681

Bu dönemde, tekstil ürünleri ithalatı %57,2 artarak \$923,3 milyona yükseldi. Elektrikli makina, cihazlar & kazanlar ve makineler & mekanik cihazlar ithalatı sırası ile %28,6 ve %22,3 artarak \$4.009 milyon ve \$4.881,5 milyon tuttu. Bu arada, demir çelik ithalatı %49,4 gibi önemli bir artış kaydederek, \$1.895 milyon civarında gerçekleşirken, kara taşıtları & aksam parçaları ithalatı %88.6'lık artışla 3.234 milyon seviyelerine yükselmiş, plastik ve mamüllerinin ithalatı ise %28,7 oranında artarak 1.439,7 milyona ulaşmıştır.

İthalatın büyüme oranı ile ilişkisi...

GSMH'da ve ithalatta yıllık bazda artışlara bakıldığında, iki ekonomik gösterge arasında yakın bir ilişki (pozitif korelasyon) gözlenmektedir. Grafikte de görüldüğü gibi, ekonominin en yüksek büyüme hızına ulaştığı yıllarda, ithalatta da en büyük artış oranları, küçüldüğü dönemlerde ise en keskin düşüşler gerçekleşmiştir.

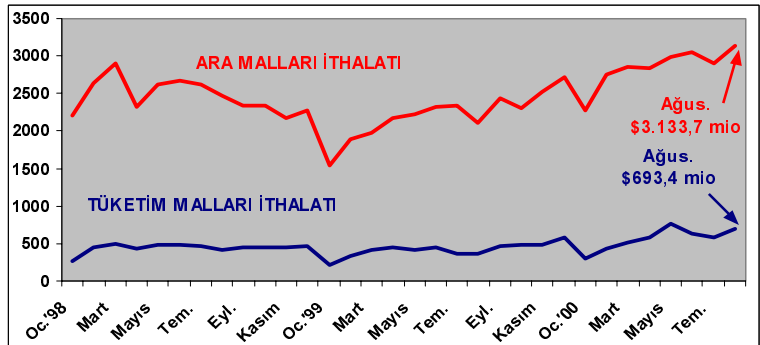

İthalatta ara ve sermaye malları...

Yılın ilk 8 aylık döneminde, ara mallarının ithalatı %38.5 ile sağlıklı bir artış kaydetmiştir. Büyüme ve ithalat ilişkisi göz önünde bulundurulursa, ara mallarındaki ithalat artışının sanayinin toparlandığına işaret ettiği söylenebilir. Ayrıca gelecek sene üretim artışının daha yüksek seyretmesi beklenmelidir.

Bu arada, anılan dönemde beklenmeyen ölçüde talep patlaması yaşanması sonucu, tüketim malları ithalatı, %51.2 oranında artmıştır. Buna karşılık, Hükümet, tüketici kredilerini vergilendirerek önlem almıştır. Fakat, Ağustos ayında, tüketim malları ithalatında yaşanan artış oranı (Y-o-Y:%91.1)

İTHALAT (milyon dolar)	Ağustos			Oc.-Ağus.		
	1999	2000	Değ.	1999	2000	Değ.
Sermaye malları	689,704	1,036,324	50.3%	5,381,177	7,130,011	32.5%
Ara malları	2,102,350	3,133,739	49.1%	16,575,977	22,956,236	38.5%
Tüketim malları	362,929	693,423	91.1%	2,987,883	4,516,967	51.2%
Diğer	23,352	16,787	-28.1%	256,510	137,665	-46.3%

¹ Bu dönemde, ham petrol ithalatı %51 artış ile \$2,545 milyon'a ulaşmıştır.

bu önlemlerin yeterli olmadığını ortaya koymuştur. 2001 yılı bütçesi hazırlanırken, ithalat mallarından alınan KDV oranının artırılması öngörülmüştür. Buna paralel olarak, ithalat artışının, gelecek sene hız kesmesi beklenmelidir. Bu dönemde, ara mallarının toplam ithalat içerisindeki payı tüketim mallarına göre önemli ölçüde yüksek olmasına rağmen, tüketim malları ithalatının artış hızı diğer kategorilerin artış hızının önüne geçmiştir.

Ülkelere göre ithalat... Bu yılın ilk 8 ayında, en çok 5 ülkeden ithalat yapıldı. Bunların başında, Almanya \$4.538 milyon ile gelmektedir. Bu ülkeden yapılan ithalat, geçen senenin aynı dönemine göre %13.1 artarken, İtalya'dan yapılan ithalat %7.9 artarak \$2.761,8 milyon oldu. Rusya'dan yapılan ithalat, bu dönemde %7 oranında artış kaydetti ve \$2.415,5 milyona ulaştı. A.B.D'den ve Fransa'dan yapılan ithalat ise sırasıyla, \$2.623 milyon ve \$2.316,7 milyon oldu.

Bu raporda yer alan tüm bilgi ve veriler güvenilir olduğuna inanılan, halka açık kaynaklardan alınmıştır. Raporda yer alan bilgilerin doğru ve eksiksiz olması amacıyla gereken tüm dikkat ve özen gösterilmiştir. Bu bilgilerin kullanılması sonucu doğabilecek sonuçlardan, bilgilerdeki eksiklik ya da yanlışlıktan Strateji Menkul Değerler A.Ş. sorumlu tutulamaz. Bu yayında yer alan görüş ve düşüncelerin Strateji Menkul Değerler A.Ş. yönetimi için hiçbir bağlayıcılığı yoktur. Bu bilgi ve verilerin amacı, profesyonel yatırımcılara enformasyon vermek olup, kişilerin yatırım kararlarını söz konusu bilgilere bağlı kalmadan verdikleri varsayıdır. Bu nedenle, yayınlanan hiçbir görüş ya da düşünce bir yatırım önerisinde bulunma hedefi ya da adı geçen hisselerin alınıp satılması tavsiyesi niteliğinde değildir. Strateji Menkul Değerler A.Ş.'nin bağlı kuruluşları, çalışanları, yöneticileri, ortakları, hakkında rapor yazılan şirket ile danışmanlık niteliğinde zaman zaman doğrudan ya da dolaylı olarak birebir ilişkiye girmiş olabilir ya da herhangi bir hisse senedi işlemi gerçekleştirmiş olabilirler.

2000 Strateji Menkul Değerler A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Strateji Menkul Değerler'in izni alınmadan, elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt cihazı veya başka bir yöntemle, bu yayınların bir kısmı ya da tamamının kopyası çıkarılamaz, bilgisayar sistemlerine aktarılamaz.